

Artikel I, onderdeel a en Artikel II, onderdeel a

In artikel 1 van de Leerwet en de Leerwet Bes vervalt de definitie van ‘ambtenaar’. Nu als gevolg van dit wetsvoorstel in de Leerwet en de Leerwet Bes telkens verwezen wordt naar de leerambtenaar is deze verwijzing niet langer nodig. Verder wordt aan beide bepalingen de definitie van ‘bevoegd gezag’ toegevoegd. In dit wetsvoorstel wordt de leerplicht gekoppeld aan het onderwijs dat door een bevoegd gezag aan een leerling wordt aangeboden. Verder is aan artikel 1 van de Leerwet de definitie van jeugdarts toegevoegd.

Artikel I, onderdeel b en artikel II, onderdeel b

Artikel 1e en artikel 5a Deze bepaling regelt het leerrecht. Het leerrecht stemt in belangrijke mate overeen met het recht op onderwijs zoals dat in verschillende internationale verdragen, zoals artikel 28 en 29, eerste lid, onderdeel a, van het Kinderrechtenverdrag is geregeld. In het algemeen deel is hier reeds bij stilgestaan. Het recht op onderwijs zoals dat besloten ligt in artikel 1e van de Leerwet en artikel 5a van de Leerwet Bes moet dan ook altijd in het licht van de internationaalrechtelijke bepalingen die equivalente rechten beschermen verdragsconform worden geïnterpreteerd. Het leerrecht brengt daarbij, meer dan het recht op onderwijs, tot uitdrukking dat bij de inrichting van het onderwijs het perspectief van het kind centraal staat en voorop moet worden gesteld. Het kind is zelfstandig drager van rechten en plichten, maar dus zeker niet alleen het subject van plichten. Dit uitgangspunt werkt in het gehele wetsvoorstel door en komt bijvoorbeeld ook tot uitdrukking in de bepalingen over het hoorrecht. Daarnaast volgt uit de formulering het leerrecht, meer dan uit het recht op onderwijs, dat het bestaan van een bepaald onderwijsaanbod niet voldoende is om van een leerrecht te kunnen spreken. De bescherming van het leerrecht vereist ook dat het aanbod een zekere minimale kwaliteit heeft en voldoende is toegesneden op de leervermogens van het kind. Het kwalitatieve aspect van het leerrecht komt onder andere tot uitdrukking in de tweede volzin van artikel 1e van de Leerwet en artikel 5a van de Leerwet Bes. De eerste en tweede volzin van beide bepalingen moeten dus altijd in onderlinge samenhang worden gelezen.

De wijze waarop het leerrecht met dit wetsvoorstel wordt verankerd brengt met zich dat het leerrecht in acht moet worden genomen door een ieder die zich bezig houdt met de uitvoering van het onderwijs dat binnen de reikwijdte van de Leerwet en de Leerwet Bes valt. Daartoe behoren in ieder geval de overheid, waaronder ook de formele wetgever is begrepen, samenwerkingsverbanden en bevoegde gezagen. Om dit voor samenwerkingsverbanden en bevoegde gezagen buiten iedere twijfel te stellen is in de sectorwetgeving een algemene verplichting opgenomen om het leerrecht te respecteren. Daarmee is het respecteren van het leerrecht voor scholen en samenwerkingsverbanden ook een bekostigingsvoorwaarde geworden. Voor de rijksoverheid en decentrale overheden volgt de verplichting om het leerrecht te respecteren uit de aard van de norm en de normatieve werking van het publiekrecht als zodanig. Daar waar de sectorwetgeving daar expliciet melding van maakt, of waar overheden, samenwerkingsverbanden of bevoegde gezagen beleidsvrijheid hebben zullen zij het leerrecht moeten respecteren. Het leerrecht komt toe aan alle kinderen tot 18 jaar. Daarmee wordt aangesloten bij de definitie uit artikel 1 van het Kinderrechtenverdrag. Hoewel de Leerwet en de Leerwet Bes verwijzen naar ‘jongeren’ in plaats van ‘kinderen’ is er toch voor gekozen om in deze bepaling aan te sluiten bij het normale spraakgebruik.

Artikel 1f en artikel 5b Dit artikel regelt dat de minister een wettelijke plicht krijgt om elke vier jaar een strategisch plan op te stellen. Het strategisch plan heeft tot doel om tot een coherent en gericht beleid te komen ten aanzien van de verwezenlijking van het leerrecht. In aanvulling op maatregelen die beogen het leerrecht te verwezenlijken wordt in het strategisch plan tevens beschreven op welke wijze wordt toegewerkt naar inclusief onderwijs. Het recht op inclusief onderwijs vloeit voort uit artikel 24 van het VN-verdrag handicap. Omdat Nederland aan die verplichting gebonden is en het recht op inclusief onderwijs nauw samenhangt met het leerrecht, moet in het strategisch plan (tevens) worden beschreven op welke wijze wordt toegewerkt naar de verwezenlijking van het recht op inclusief onderwijs. Na vaststelling wordt het strategisch plan onverwijld aan de Eerste en Tweede Kamer gezonden. Voorafgaand aan de vaststelling moet de minister een representatieve afvaardiging

van leerlingen, ouders, leraren, schoolleiders, bestuurders, veldorganisaties en decentrale overheden de gelegenheid bieden om een zienswijze op het plan in te dienen.

Artikel I, onderdeel c en Artikel II, onderdeel C

Dit onderdeel van het voorstel beoogt de tot uitdrukking te brengen dat het voldoen aan de leerplicht niet langer aan een tijd of plaats gebonden is. Ouders zijn op grond van deze bepalingen in het vervolg verplicht te verzekeren dat hun kind na inschrijving het onderwijs volgt dat door het bevoegd gezag aan hem of haar wordt aangeboden. Het bevoegd gezag is altijd verplicht tot het doen van een voldoende aanbod op grond van artikel 1 van de Leerwet gelezen in combinatie met de sectorwetgeving. Dat geldt in het bijzonder voor bekostigd onderwijs. In de meeste gevallen zal dat aanbod een generiek aanbod zijn dat rechtstreeks voortvloeit uit de in de sectorwetgeving opgenomen bepalingen over de inhoud van het onderwijs en tegelijkertijd aan meerdere leerlingen zal worden aangeboden. In sommige gevallen zal evenwel sprake zijn van een zeer specifiek aanbod om tegemoet te komen aan de specifieke onderwijsbehoeften van een leerling. Daarbij biedt dit wetsvoorstel het bevoegd gezag van de school waar de leerling is ingeschreven en het samenwerkingsverband waarbij die school is aangesloten meer ruimte, en onder omstandigheden verplicht het wetsvoorstel ook, om maatwerk te leveren. In de gevallen waarin het bevoegd gezag maatwerk, dat altijd neerslaat in een ontwikkelingsperspectief, levert geldt dat maatwerk ook als het onderwijsaanbod dat door het bevoegd gezag aan de leerling beschikbaar wordt gesteld.

De verplichting om, als onderdeel van de leerplicht, te waarborgen dat een kind het gebouw van de school waaraan het kind is ingeschreven geregeld bezoekt verdwijnt met dit voorstel dus uit de Leerwet en de Leerwet Bes. De leerplicht is in het vervolg een plaatsonafhankelijke verplichting. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat de leerplicht geen doel op zich is, maar vooral beoogt de leerling in staat te stellen zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Als dat nodig is kan het onderwijs dat een leerling ontvangt dus ook worden verzorgd op een andere locatie dan in het schoolgebouw. Overigens verplicht ook de sectorwetgeving bevoegde gezagen niet tot het aanbieden van onderwijs in een schoolgebouw. Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om het huidige artikel 2, eerste lid, te splitsen in drie leden. Daarmee is getracht de leesbaarheid van de bepaling te verbeteren. De andere bepalingen in de Leerwet en Leerwet Bes zijn ook aangepast aan deze wijziging.

Artikel I, onderdeel e en artikel II, onderdeel e

Deze wijziging brengt artikel 4 van de Leerwet en artikel 10 van de Leerwet Bes weer in overeenstemming met het nieuwe artikel 2, eerste lid. De Leerwet gaat niet langer uit van een verplichting tot geregeld schoolbezoek, maar van de verplichting om het aangeboden onderwijs te volgen. De les- of praktijktijd verwijst, net als de huidige wet, naar al het onderwijs dat voortvloeit uit de wettelijke urennorm voor het onderwijs zoals opgenomen in artikel 8, negende lid WPO, artikel 10, zesde lid WPO Bes en 2.38 WVO 2020.

Artikel I, onderdeel h en artikel II, onderdeel h

Artikel 5, onderdeel a van de Leerwet en artikel 14, onderdeel a, van de Leerwet Bes bepaalt dat een jongere op grond van een handicap kan worden vrijgesteld van de leerplicht. Onder sommige omstandigheden zal een beroep op deze uitzonderingsgrond moeten worden gedaan. Tegelijkertijd is het uitgangspunt van dit wetsvoorstel om de zo maximaal mogelijke verwezenlijking van het leerrecht voor een ieder te organiseren. Kinderen zijn vrijwel altijd in staat om op een manier te leren of te ontwikkelen. Vaak zal een bepaald soort onderwijs ongeschikt zijn voor sommige leerlingen. Dit wetsvoorstel beoogt de mogelijkheden tot het volgen van onderwijs voorop te stellen en bevoegde gezagen en samenwerkingsverbanden te faciliteren in het organiseren van dat aanbod. Een leerling kan in beginsel alleen worden vrijgesteld van de leerplicht als blijkt dat het niet mogelijk is voor scholen om binnen de kaders van de sectorwetgeving een passend onderwijsaanbod te organiseren. De formulering van artikel 5, onderdeel a en artikel 14, onderdeel a zijn aangepast aan artikel 1 van het VN-verdrag handicap. Ook met die aanpassing is beoogd tot uitdrukking te brengen dat het altijd het aangeboden onderwijs is, dat, doordat het onvoldoende is toegesneden op een bepaalde beperking, ertoe leidt dat sommige kinderen geen onderwijs kunnen volgen.

Artikel I, onderdeel j en artikel II, onderdeel j

In artikel 7 is de centrale positie van de arts of academisch geschoolde pedagoog of psycholoog in de beoordeling van de leerbaarheid van de leerling die aanspraak wenst te maken op vrijstelling geregeld. Het belang van een tot beoordeling bevoegd (en geschikt) persoon werd reeds erkend bij de totstandkoming van de Leerplichtwet in 1969. Een kind heeft er belang bij dat er altijd een advies ligt van een arts of deskundige die optimaal inzicht heeft in de ontwikkeling en de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind en die beschikt over de daarvoor vereiste deskundigheid. Het is in beginsel aan de ouders, al dan niet in samenspraak met het kind, om te bepalen door welke arts zij de beoordeling laten uitvoeren. Deze arts kan evenwel niet de behandelend arts zijn. Deze beperking is gehandhaafd om de relatie tussen behandelend arts en patiënt niet onnodig onder druk te zetten. De arts die de beoordeling uitvoert kan wel overleg plegen met de behandelend arts. Bij de beoordeling is het leerrecht bij die beoordeling leidend.

Artikel I, onderdeel k en artikel II, onderdeel k

Deze bepaling is aangepast aan het uitgangspunt dat niet meer het schoolbezoek, maar het volgen van het aangeboden onderwijs het aangrijpingspunt vormt voor de leerplicht en de kwalificatieplicht. De gronden die specifiek betrekking hebben op het niet langer daadwerkelijk kunnen bezoeken van een school zijn dank ook komen te vervallen. Het gaat dan om de volgende gronden: de school onderscheidenlijk de instelling is gesloten; bij of op grond van algemeen verbindende voorschriften het bezoeken van de school onderscheidenlijk de instelling is verboden; de jongere bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school onderscheidenlijk de instelling is ontzegd. Als het gebouw gesloten is zal vaak ook geen onderwijs worden aangeboden. Dit is in artikel 11 van de Leerplichtwet en artikel 20 van de Leerplichtwet Bes geëxpliciteerd in de grond dat er geen verplichting bestaat deel te nemen aan onderwijs als het bevoegd gezag het onderwijsaanbod heeft opgeschort. Die opschorting kan dus generiek zijn, bijvoorbeeld als het onderwijs op grond van een algemeen verbindend voorschrift tijdelijk geen doorgang kan vinden. Maar de opschorting kan ook betrekking hebben op een specifieke leerling, bijvoorbeeld als het bevoegd gezag als gevolg van een schorsing besluit geen onderwijs meer aan te bieden. In dit laatste geval geldt dat de opschorting van het onderwijs wel moet blijven binnen de grenzen die de sectorwetgeving daarvoor stelt.

Artikel I, onderdeel o en artikel II, onderdeel o

In artikel 16 van de Leerplichtwet en artikel 28 van de Leerplichtwet Bes wordt op de eerste plaats tot uitdrukking gebracht dat de leerplichtambtenaar in het vervolg zal worden aangeduid als de leerambtenaar. Daarnaast wordt in artikel 16 van de Leerplichtwet en artikel 28 van de Leerplichtwet Bes opgenomen dat leerambtenaren tot voornaamste taak hebben om bij te dragen aan de verwezenlijking van het leerrecht van ieder kind. De naleving van de in de Leerplichtwet verankerde leerplicht moet dus ook primair op de verwezenlijking van het leerrecht gericht zijn.

Artikel I, onderdeel q

In artikel 16b wordt aan de leerambtenaar een nieuw instrument geattribueerd. Hij krijgt de bevoegdheid om als ultimum remedium aan bevoegde gezagen een aanwijzing te geven over de inrichting van het onderwijs van een specifieke leerling. Die aanwijzing is bedoeld voor situaties waarin het leerrecht van een kind niet wordt verwezenlijkt op het niveau waarop dat onder alle gegeven omstandigheden mogelijk is en waarop het kind dus recht heeft. Er bestaat in het bijzonder aanleiding als het bevoegd gezag onvoldoende de wettelijke voorschriften ten aanzien van een specifieke leerling naleeft. In die situatie kan niet altijd op handhavingstoezicht door de inspectie worden gewacht, ook biedt dit toezicht lang niet altijd een uitkomst voor een concrete situatie. Het recht op onderwijs en het daarin besloten liggende leerrecht is te belangrijk om in situaties waarin dat recht onder druk komt te staan niet onmiddellijk in te grijpen. Om die reden is in dit wetsvoorstel voorzien in een aanwijzingsbevoegdheid voor de leerambtenaar. De inzet van die bevoegdheid wordt ondersteund door de mogelijkheid voor het college van burgemeester en wethouders om een bestuurlijke boete op te leggen bij niet naleving van de aanwijzing. Artikel 16b bepaalt dat de leerambtenaar ook aanwijzingen kan geven aan samenwerkingsverbanden. In de praktijk is het voorzienbaar dat veelal gelijktijdig, zowel aan het samenwerkingsverband als aan het betrokken bevoegd gezag, een aanwijzing zal worden gegeven.

Artikel I, onderdeel t

In het voorgestelde artikel 21c is voorzien in een procedure op basis waarvan de onderwijs- en ontwikkelmogelijkheden van een leerling kunnen worden vastgesteld. Daartoe bestaat aanleiding als een school overgaat tot verwijdering van een leerling of als uitval dreigt. In die situaties is in de Leerwet en de sectorwetten bijzondere betrokkenheid van de leerambtenaar geregeld. Om zeker te stellen dat de leerambtenaar zijn taken waar kan maken voorziet de Leerwet in een beoordeling van de leer- en ontwikkelmogelijkheden door de jeugdarts. Ouders en leerling zijn niet verplicht aan deze beoordeling mee te werken. De jeugdarts zal de betrokken ouders en leerling wel altijd uitnodigen over een gesprek. Het vierde lid bepaalt dat ook ouders kunnen vragen om een advies van de jeugdarts. Daartoe bestaat aanleiding als zij voorzien dat hun kind een ondersteuningsbehoefte heeft, dan wel als het bevoegd gezag naar het oordeel van de ouders onvoldoende tegemoet komt aan de bestaande ondersteuningsbehoefte. .

Artikel I, onderdeel y en artikel II, onderdeel x

De Leerplichtwet 1969 wordt in het vervolg aangeduid als Leerwet en de Leerplichtwet Bes wordt in het vervolg aangeduid als de Leerwet Bes.

Artikel III, onderdeel a, artikel IV, onderdeel a en artikel VI, onderdeel a

Het leerrecht is als begripsomschrijving toegevoegd aan de definitiebepaling. Daarmee wordt de centrale positie van het leerrecht in de toepassing van de sectorwetgeving onderstreept en wordt onnodige herhaling door verwijzing voorkomen.

Artikel III onderdeel b en artikel VI, onderdeel e

Deze wijziging beoogt de mogelijkheden voor maatwerk te vergroten door scholen toe te staan en, indien dit voor de verwezenlijking van het leerrecht noodzakelijk is, te verplichten om met (meer) verschillende organisaties afspraken te maken over de wijze waarop het onderwijs aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte het best kan worden vormgegeven. De huidige wettekst spreekt van een overlegmogelijkheid. Uit de nieuwe formulering volgt het bevoegd gezag verplicht is om te coördineren dat een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte de begeleiding krijgt die hij nodig heeft. Tot de organisaties met wie het bevoegd gezag afspraken moet (kunnen) maken behoren in ieder geval zorginstellingen. Daarbij opent dit wetsvoorstel ook voor zowel het bevoegd gezag als het samenwerkingsverband de mogelijkheid om bekostiging te besteden aan de uitvoering van de gemaakte afspraken. Het bevoegd gezag kan derhalve de kosten van de zorg die ter ondersteuning van het onderwijs nodig is op zich nemen en moet dat ook doen als dat voor de verwezenlijking van het leerrecht noodzakelijk is.

Artikel III, onderdeel d, artikel VI, onderdeel h

Met deze wijziging wordt de verplichting die samenwerkingsverbanden hebben voor het faciliteren en tot stand brengen van een passend onderwijsaanbod verder verduidelijkt. Het is aan het samenwerkingsverband om zeker te stellen dat er voor een ieder een passend onderwijsaanbod is. Dit wetsvoorstel maakt duidelijk dat die verplichting ook geldt voor kinderen die zijn vrijgesteld van de leerplicht. Voor vrijstelling van de leerplicht bestaat op grond van de Leerwet alleen een mogelijkheid als het binnen de kaders van de wetgeving op geen enkele wijze tot een voor het betreffende kind passend onderwijsaanbod kan worden gekomen. Maar ook als die situatie zich voordoet moet het samenwerkingsverband zich om de ontwikkeling van de vrijgestelde kinderen blijven bekommeren en die ontwikkeling ondersteunen waar dat mogelijk is. Het samenwerkingsverband krijgt met dit wetsvoorstel ook de ruimte om de bekostiging die het samenwerkingsverband ontvangt aan die ondersteuning te besteden.

Artikel II, onderdeel e en artikel VI, onderdeel i

Deze bepaling draagt aan de minister op een onafhankelijk steunpunt leerrecht in te richten en dit steunpunt ook te subsidiëren. Het steunpunt heeft tot doel ouders te ondersteunen bij het vinden en daadwerkelijk organiseren van een passend onderwijsaanbod. Ter uitvoering van de verplichting die dit wetsvoorstel bij de minister belegt kan de minister aansluiting proberen te zoeken bij bestaande

organisaties, zoals die met betrekking tot de onderwijsconsulenten. Er moet uiteindelijk wel één landelijk steunpunt komen.

Artikel II, onderdeel f en artikel VI, onderdeel m, n en o

Deze wijziging creëert op de eerste plaats een toelatingsrecht voor leerlingen. Met dit wetsvoorstel ligt de beslissingsbevoegdheid over toelating en verwijdering dus niet langer volledig bij het bevoegd gezag. Als een leerling zich aanmeldt voor een school dan moet deze in beginsel worden toegelaten. Dat is alleen anders als de school een beroep kan doen op een van de limitatief omschreven uitzonderingsgronden. Daartoe behoort onder andere de mogelijkheid van het bevoegd gezag om leerlingen te selecteren op basis van de godsdienstige grondslag van de school. Die mogelijkheid bestaat er evenwel alleen voor zover voldaan wordt aan de voorwaarden die de Algemene wet gelijke behandeling stelt aan selectie op basis van de godsdienstige grondslag. Deze voorwaarde ligt eveneens besloten in de zinsnede 'rechtsvaardige inrichtingseisen'. Op basis van de grondwettelijke vrijheid van inrichting heeft het bevoegd gezag soms de ruimte om leerlingen te selecteren, bijvoorbeeld door een postcodebeleid te voeren. Wel geldt dat de inrichtingseisen die het bevoegd gezag aan een leerling tegenwerpt altijd de Algemene wet gelijke behandeling zullen moeten respecteren.

Er wordt nog altijd gesproken over toelating en inschrijving omdat op een drietal plaatsen in de WPO deze term – inschrijving – wordt gebruikt. Bijvoorbeeld in de bepaling over de vaststelling van het ontwikkelingsperspectief. Inschrijving is een feitelijke handeling (gebonden uitvoering) terwijl het besluit met rechtsgevolg wordt genomen bij de beslissing tot toelating. Als toelating plaatsvindt dan volgt ook altijd inschrijving. Na toelating en inschrijving vindt de daadwerkelijk plaatsing in een klas plaats.

Het proces van toelating begint ook onder de nieuwe systematiek met een aanmelding door de ouders. De wet sluit de mogelijkheid van meerdere aanmeldingen niet uit. Om die reden hebben ouders de ook mogelijkheid om van inschrijving af te zien. Meerdere aanmeldingen kan evenwel zinvol blijven omdat scholen nog altijd bevoegd zijn kinderen te weigeren. Indien een leerling op meerdere scholen is toegelaten wordt hij in beginsel ingeschreven op de school waarop hij het eerst was aangemeld, of de ouders moeten om inschrijving op de andere school verzoeken.

In de nieuwe toelatingssystematiek mogen scholen pas na toelating en inschrijving beoordelen of een leerling extra ondersteuning behoeft. Daarmee moet duidelijk worden dat voor wegadviseren geen ruimte meer is. Scholen mogen ook pas na toelating en inschrijving beoordelen of een leerling extra ondersteuningsbehoeften heeft. Als een school de inschrijving niet weigert op een van de gerechtvaardigde weigeringsgronden, dan wordt de leerling dus ingeschreven op de school ook als deze extra ondersteuning nodig heeft. Het bevoegd gezag krijgt met dit wetsvoorstel in beginsel de verplichting om voor alle leerlingen die worden ingeschreven maatwerk te leveren. Als een school meent daartoe binnen de kaders van de wet niet in staat te zijn dan zal de school tot verwijdering van de leerlingen moeten overgaan. Op grond van dit wetsvoorstel is bij die verwijderingsbeslissing altijd de leerambtenaar betrokken. Indien de leerambtenaar van oordeel is dat de school onvoldoende moeite heeft betracht en niet heeft gedaan wat van haar verwacht mag worden in het licht van de sectorwetgeving, kan de leerambtenaar een aanwijzing geven om niet tot verwijdering over te gaan.

Artikel III, onderdeel g en artikel VI, onderdeel g

In tegenstelling tot de bestaande wetgeving wordt in dit artikel nu een echte zorgplicht geregeld. De zorgplicht is gekoppeld aan het leerrecht uit artikel 1e Leerwet om te benadrukken dat de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind het doel is waar het onderwijs op gericht moet zijn. Daarbij vormt het ontwikkelingsperspectief het brandpunt van de aanspraak op passend onderwijs. In het ontwikkelingsperspectief zullen een aantal onderwerpen moeten beschreven. Daartoe behoren in ieder geval een beschrijving van de individuele begeleiding die samen met externe (zorg)instellingen wordt vormgegeven, de wijze waarop van de onderwijswetgeving wordt afgeweken om een passend onderwijsaanbod tot stand te brengen en tot slot een beschrijving van de wijze waarop wordt getracht het kind weer volledig te laten participeren in het onderwijs.

Dit wetsvoorstel maakt duidelijk dat het bevoegd gezag de kaders van de sectorwetgeving niet kan gebruiken ter onderbouwing van de stelling dat niet tot een passend onderwijsaanbod kan worden gekomen. Het bevoegd gezag heeft de verplichting het leerrecht te respecteren en dat betekent dat zo

maximaal mogelijk maatwerk moet worden geleverd als de belangen van het kind daarom vragen. Daarom is de mogelijkheid om in het belang van het kind van de wet af te wijken verduidelijkt. Daarbij is dit wetvoorstel gebaseerd op het uitgangspunt dat de onderwijzers en onderwijsbestuurders in hun professionaliteit vertrouwd moeten worden. Zij zijn heel goed in staat om tot evenwichtig gebruik van deze afwijkingsbevoegdheid te komen. Er is wel een maatstaf voor de beoordeling van een afwijking van de sectorwetgeving in het voorstel opgenomen en dat is de vraag of afwijking dienstbaar is aan de verwezenlijking van het leerrecht. Alleen als dat het geval is, is de afwijking gerechtvaardigd. Indien ouders zich bij hun oordeelsvorming over het ontwikkelingsperspectief willen laten adviseren door de jeugdarts dan wordt dat advies altijd afgewacht. Er is geen afwijking geregeld voor de onderwijslocatie, omdat de onderwijswetgeving niet voorschrijft op welke locatie het onderwijs gegeven moet worden. Wel moet het onderwijs altijd door een bevoegde docent gegeven worden, maar dat kan ook via afstandsonderwijs.

Artikel II, onderdeel i, artikel IV, onderdeel E, onderdeel c

Deze bepaling regelt het hoorrecht. Het hoorrecht valt uiteen in drie samenhangende en op het bevoegd gezag rustende verplichtingen die overeenkomen met de verplichtingen zoals vervat in artikel 12 van het VN-Kinderrechtenverdrag, te weten: het informeren van leerlingen, horen van leerlingen, en het betrekken van het standpunt van de leerling. De categorie beslissingen waarop het hoorrecht van toepassing is, is beperkt tot de beslissingen die het leerrecht het meest fundamenteel raken. Bij de toepassing van deze bepaling zal altijd rekening moeten worden gehouden met het ontwikkelingsniveau en de leeftijd van de leerling. Dit criterium ligt besloten in de zinsneden ‘in de gelegenheid stellen’ en ‘passend gewicht’. Daarnaast moet een leerling vrijelijk een standpunt moet kunnen uiten. Beïnvloeding door anderen, waaronder ook de ouders, moet dus zo veel als mogelijk worden voorkomen. Dat betekent vooral dat het bevoegd gezag ervoor moet waken dat geen onnodige of ongerechtvaardigde druk op de leerling wordt gezet. Voor het voortgezet onderwijs geldt dat artikel 1.6 in aanvulling op het voorgaande regelt dat leerlingen dezelfde rechten hebben als hun ouders. Als een ouders een instemmingsrecht hebben, dan heeft de leerling dat instemmingsrecht derhalve ook. Daarmee wordt onderstreept dat leerlingen ook zelfstandig drager zijn van rechten, waarvan het leerrecht in deze situatie het belangrijkste recht is.

Artikel III, onderdeel l, artikel IV, onderdeel F, artikel VI, onderdeel K

Met deze wijziging krijgt het bevoegd gezag de mogelijkheid om onderwijsbekostiging te besteden aan zorg die nodig is om te kunnen voorzien in een passend onderwijs. Deze zorg is altijd gebaseerd op afspraken die zijn gemaakt in het kader van het ontwikkelingsperspectief. Op grond van de schakelbepalingen is deze wijziging ook van toepassing op de samenwerkingsverbanden.

Artikel III, onderdeel m, artikel VI, onderdeel l

Deze bepaling geeft samenwerkingsverbanden de bevoegdheid om bekostiging uit te geven aan de nieuwe taken die dit wetsvoorstel bij die samenwerkingsverbanden belegt. Het gaat dan onder andere om het voorzien in de mogelijkheid voor alle kinderen om zich te blijven ontwikkelen.

Artikel X

Dit wetsvoorstel treedt in werking op 1 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de wet in het Staatsblad is geplaatst. Ten eerste is voor deze termijn gekozen om zeker te stellen dat het wetsvoorstel zo snel mogelijk na aanvaarding in werking treedt. De rechten en plichten die dit wetsvoorstel bevat kunnen grote invloed hebben op de schoolloopbaan van leerlingen en om die reden moet inwerkingtreding zo snel mogelijk plaatsvinden. Tegelijkertijd betekent dit wetsvoorstel het nodige voor scholen, samenwerkingsverbanden en leerambtenaren. Om hen ook enige tijd te geven om zich op de inwerkingtreding voor te bereiden is niet voor de eerste augustus volgend op plaatsing in het Staatsblad gekozen.